

Ευτύχης Μπιτσάκης

Αφοπλισμός: Η υποκρισία των εμπόρων του πολέμου

Δώδεκα περίπου χρόνια μετά το λεγόμενο «τέλος του ψυχρού πολέμου», ο φόβος της πυρηνικής καταστροφής πλανάται πάλι επί δικαίων και αδικίων: Οι ΗΠΑ απειλούν με πυρηνικά τις χώρες που αντιστέκονται στην αμερικανική ηγεμονία, ενώ δυο από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου, η Ινδία και το Πακιστάν, απειλούνται αμοιβαία με πυρηνικό βομβαρδισμό, σε μια έξαρση τυφλού εθνικισμού που αποπροσανατολίζει τις εξαθλιωμένες μάζες από το πραγματικό πρόβλημα.

Ινδία και Πακιστάν ετοιμάζονται για πόλεμο εξαιτίας του διαφιλονικούμενου Κασμίρ. Ο ινδός πρωθυπουργός δηλώνει ότι η χώρα του είναι έτοιμη για πόλεμο, ενώ το Πακιστάν δεν αποκλείει και τη χρήση πυρηνικών. Από την άλλη πλευρά, ο ΟΗΕ μένει αδρανής, ενώ οι ΗΠΑ, αδιαφορώντας, δηλώνουν ότι θα προσπαθήσουν να πείσουν τις δυο πλευρές να αποφύγουν τον πόλεμο.

Πόλεμος, λοιπόν, με ενδεχόμενη χρήση πυρηνικών! Το Πακιστάν φαίνεται ότι διαθέτει 25 πυρηνικές κεφαλές και η Ινδία 60. Στο μεταξύ, το Πακιστάν πραγματοποίησε νέα δοκιμή πυραύλου εδάφους-εδάφους, η Ινδία προετοιμάζεται ακόμα και για πυρηνικό πόλεμο και οι νεκροί από συμπλοκές αυξάνονται και από τις δυο πλευρές. Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση, συνήλθε εκτάκτως η επιτροπή Pugwash στη Σουηδία. Σύμφωνα με την άποψη των ειδικών της επιτροπής, τα πυρηνικά όπλα σήμερα αποτελούν «πολλαπλασιαστική επιθετικότητα» και όχι αποτροπή. Κατά συνέπεια, η χρήση τους είναι περισσότερο πιθανή απ' ό,τι στην εποχή του «ψυχρού πολέμου».

Πείνα και εξαθλίωση και ταυτόχρονα πυρηνικό οπλοστάσιο. Σήμερα, περισσότερες από 40 χώρες έχουν πυρηνικά οπλοστάσια. Σ' αυτές, εκτός από τους «μεγάλους», περιλαμβάνονται το Ισραήλ, το Πακιστάν, η Ινδία, η Κίνα, ενώ το Ιράν έχει πραγματοποιήσει πυρηνική δοκιμή. Πώς, ενώ συνεχώς συζητιόταν η μείωση ή και η απαγόρευση των πυρηνικών, πραγματοποιήθηκε αυτή η διασπορά; Η απάντηση είναι απλή: Οι «μεγάλοι», δηλαδή κατ' αρχήν οι ΗΠΑ, ήθελαν να έχουν, για ευνόητους λόγους, το μονοπώλιο του πυρηνικού όπλου. Ακολούθησε η Σ.Ε., η Αγγλία και η Γαλλία. Φυσικό ήταν να ακολουθήσουν, παρά τα φιλειρηνικά μανιφέστα, και οι «μικροί», προκειμένου να ενισχύσουν, όχι την άμυνα, αλλά την επιθετική τους ισχύ.

Έτσι φθάσαμε στη σημερινή κατάσταση: Η επιφάνεια του πλανήτη να είναι διάσπαρτη από εργοστάσια πυρηνικής ενέργειας, χωρίς κανείς να ξέρει –πέρα από τις περιπτώσεις ατυχημάτων– πώς θα απαλλαγεί η ανθρωπότητα από τα ραδιενεργά κατάλοιπα. Από την άλλη, οι αποθηκευμένες (επί του παρόντος) πυρηνικές βόμβες αρκούν για να αφανίσουν μερικές φορές το ανθρώπινο είδος. Όμως, αυτές τις μέρες, ΗΠΑ και Ρωσία αποφάσισαν τη μείωση του πυρηνικού τους οπλοστασίου. Το σημερινό σημείωμα γράφτηκε κυρίως για να σχολιάσει αυτό το γεγονός.

Σύμφωνα με τα γραφόμενα στον Τύπο, τον Ιανουάριο του 2002, οι ΗΠΑ διέθεταν 7.206 πυρηνικές κεφαλές και η Ρωσία 5.506. Η συμφωνία για μείωση των πυρηνικών προβλέπει ότι το 2012, δηλαδή μετά από 10 έτη, οι ΗΠΑ θα διαθέτουν 2.200 πυρηνικές

κεφαλές και η Ρωσία 1.700. Αναμφισβήτητα, η προβλεπόμενη μείωση είναι θετικό γεγονός. Την ίδια στιγμή, δεν λύνει το πρόβλημα και δίκαια θα μπορούσε να χαρακτηριστεί απάτη, για τρεις λόγους: Πρώτο, οι 4.000 περίπου πυρηνικές κεφαλές αρκούν για να εξαφανίσουν την ανθρωπότητα. Δεύτερο, η συμφωνία δεν προβλέπει διάλυση των κεφαλών που θα αποσυρθούν. Τρίτο, ακόμα και αν διαλύονταν αυτές οι βόμβες, πώς θα λύνονταν το πρόβλημα των ραδιενεργών γομώσεων; Η συμφωνία είναι εν τέλει απάτη και σηματοδοτεί τραγικά το αδιέξοδο και τους κινδύνους που απειλούν την ανθρωπότητα, μετά από 57 χρόνια πυρηνικού ανταγωνισμού.

Ας θυμηθούμε τα γεγονότα. Εκατόν πενήντα χιλιάδες φυσικοί, χημικοί, μηχανικοί κ.λπ. εργάστηκαν, στα πλαίσια του Σχεδίου Μανχάταν, για την κατασκευή της πρώτης πυρηνικής βόμβας. Η κατασκευή της стоίχισε 2 δισ. δολάρια. Στις 6 Αυγούστου του 1945 ρίχτηκε η πρώτη βόμβα στη Χιροσίμα και στις 9 Αυγούστου στο Ναγκασάκι. Η φρίκη είναι γνωστή – γιατί όμως οι αμερικανοί βομβάρδισαν με πυρηνικά την Ιαπωνία; Κατά τον Τρούμαν: «Εφόσον είχαμε τη βόμβα, έπρεπε να τη χρησιμοποιήσουμε» (αμερικανικός πραγματισμός!). Αλλά, κατά τον Αϊζενχάουερ: «Η Ιαπωνία αναζητούσε τρόπο να συνθηκολογήσει, σώζοντας το πρόσωπό της. Δεν ήταν ανάγκη να χτυπήσουμε με αυτό το τρομερό όπλο». Η ηγεσία των ΗΠΑ θυσίασε τους κατοίκους δύο πόλεων, όχι για να συντομεύσει τον πόλεμο και να σώσει ζωές αμερικανών στρατιωτών, αλλά για να προειδοποιήσει τη σύμμαχο τότε Σοβιετική Ένωση. Είχε αρχίσει ο «ψυχρός πόλεμος», προτού τελειώσει ο «θερμός».

Ας συνεχίσουμε με τα γεγονότα. Η πρώτη δοκιμή πυρηνικής βόμβας έγινε στην έρημο του Μεξικού στις 16 Ιουλίου του 1945. Μπροστά στην αμερικανική απειλή, η Σοβιετική Ένωση αναγκάστηκε να δημιουργή

γήσει (και αυτή) την πυρηνική βόμβα. Έτσι άρχισε ο εφιαλτικός ανταγωνισμός και η «ισορροπία του τρομού», που κινδύνευσε σε ορισμένες περιπτώσεις (Κούβα κ.λπ.) να μετατραπεί σε πυρηνικό ολοκαύτωμα. Έκτοτε, έχουν πραγματοποιηθεί περίπου 2.000 πυρηνικές δοκιμές. Συνέπεια: η ατμόσφαιρα, η λιθόσφαιρα και η υδρόσφαιρα έχουν μολυνθεί με ραδιενέργεια για αιώνες και χιλιετίες. Και, παρά τους διαδοχικούς «αφοπλισμούς», οι ΗΠΑ διαθέτουν περίπου 17.000 ατομικές βόμβες, συνολικής ισχύος ισοδύναμης με 500.000 βόμβες τύπου Χιροσίμας. Και για το οπλοστάσιο αυτό δαπανήθηκαν περίπου 4 τρις. δολάρια, αρκετά για να εξαφανίσουν τη φτώχεια από τις ΗΠΑ και την αμερικανική ήπειρο.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80, οι ΗΠΑ διέθεταν περίπου 10.000 στρατηγικές κεφαλές, ισχύος 7 δισ. τόνων τρινιτρολουόλης, και η Σοβιετική Ένωση περίπου 3.000 κεφαλές, ισχύος 5,5 δισ. τόνων τρινιτρολουόλης. Εκείνη την εποχή, περίπου 3 τόνοι καθαρού δυναμίτη κρέμονταν πάνω από το κεφάλι κάθε κατοίκου του πλανήτη. Και στη συνέχεια άρχισαν οι «Συμφωνίες» και οι «Αφοπλισμοί». Το 1991 ο Μπους (πατήρ) υπέγραψε με τον Γκορμπατσόφ τη Συνθήκη Σταρτ Ι και το 1993 οι Μπους - Γέλτσιν τη Συνθήκη Σταρτ ΙΙ για μείωση στο μέσο των πυρηνικών όπλων. Τέλος, το 2002, οι Μπους (υιός) και Πούτιν υπέγραψαν συμφωνία για μείωση των στρατηγικής σημασίας πυρηνικών όπλων κατά 2/3.

Σημείωσα τους λόγους για τους οποίους ούτε η συμφωνία αυτή λύνει το πρόβλημα των πυρηνικών, τα οποία έχουν εξαπλωθεί σε όλο τον πλανήτη. Λύση θα ήταν μόνο ο γενικός και πλήρης αφοπλισμός, με καταστροφή όλων των πυρηνικών όπλων. Αλλά και τότε θα παρέμενε το εφιαλτικό πρόβλημα: πώς θα απαλλαγεί ο πλανήτης

από τις τεράστιες ποσότητες ραδιενεργών ουσιών που συσσωρεύσε η «παράνοια» των ιμπεριαλιστικών χωρών;

Φυσικά, το γενικό και πλήρη αφοπλισμό δεν είναι δυνατόν να τον δεχθούν οι ΗΠΑ. Γι' αυτούς, η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης ήταν η ευκαιρία να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους για παγκόσμια ηγεμονία. Η Νέα Τάξη σήμανε, συνεπώς, την απαρχή νέων πολέμων και τη χρησιμοποίηση νέων όπλων.

Πράγματι, μετά την κατάρρευση, όχι μόνο δεν διαλύθηκε το ΝΑΤΟ, αλλά επεκτάθηκε προς ανατολάς, με στόχο τη στρατιωτική επέκταση της ισχύος των ΗΠΑ και την οικονομική εκμετάλλευση των πρώην σοσιαλιστικών χωρών. Το ΝΑΤΟ, μετά την κατάρρευση, έγινε η «σιδηρά χειρ» του στρατιωτικο-βιομηχανικού συμπλέγματος των ΗΠΑ. Και, λόγω της έλλειψης αντιπάλου, διατυπώθηκαν τώρα νέα δόγματα: Πόλεμοι χάριν των ανθρωπιστικών αξιών και πόλεμοι τιμωρίας απείθαρχων λαών. Αλλά οι νέοι πόλεμοι απαιτούσαν αναδιάταξη της δομής των στρατιωτικών δυνάμεων και νέα όπλα. Οι δυνάμεις κρούσης των ΗΠΑ και της ΕΕ έπρεπε να είναι έτοιμες για ταχεία επέμβαση εναντίον οποιουδήποτε εχθρού, ικανές να πολεμήσουν σε ένα ή και σε περισσότερα μέτωπα ταυτόχρονα. Κατά τον Πάουελ, οι δυνάμεις του ΝΑΤΟ θα πρέπει «να μπορούν να δώσουν μάχες οπουδήποτε στον κόσμο και να φέρουν σε πέρας αποστολές με αποτελεσματικότητα και ακρίβεια». Ο Πόλεμος του Κόλπου ήταν το πρώτο μεγάλο μακελειό των νέων πολέμων. Και το ΝΑΤΟ διευρύνθηκε με την ένταξη της Πολωνίας, της Τσεχίας και της Ουγγαρίας, ενώ υποψήφιες για ένταξη είναι η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Σλοβακία.

Και η Ρωσία του Πούτιν; Η Ρωσία προχωρεί σε συνεργασία με το ΝΑΤΟ, είναι

όμως αντίθετη με τη διεύρυνσή του προς ανατολάς, επειδή, προφανώς, αυτό διευκολύνει την οικονομική διείσδυση και την ηγεμονία των ΗΠΑ, ενώ ταυτόχρονα συνιστά δυνάμει απειλή για τη Ρωσία. Κατά τους σημερινούς ηγέτες της Ρωσίας, η διεύρυνση «θα ήταν λάθος». Και: «Εναντίον τίνας θέλει το ΝΑΤΟ να υπερασπιστεί τα νέα μέλη της συμμαχίας;» Λογικό, αλλά υποκριτικό ερώτημα. Έτσι, παρά τις ειρηνικές διακηρύξεις και τους «αφοπλισμούς», οι ΗΠΑ και η ΕΕ εκχωρούν στον εαυτό τους το δικαίωμα να κηρύσσουν τον πόλεμο εναντίον οποιουδήποτε θεωρούν τρομοκράτη. Ο «Άξονας του Κακού» πήρε τη θέση της «Αυτοκρατορίας του Κακού».

Αλλά οι νέοι πόλεμοι απαιτούν νέα όπλα και τα νέα όπλα νέες καταστροφές φυσικών πόρων και νέες επιβαρύνσεις των προϋπολογισμών. Έτσι, οι ΗΠΑ ξόδεψαν περισσότερα από 3,5 δισ. δολάρια για την ανατροπή της Σοβ. Ένωσης (μεγάλο μέρος πήγε στον Μπιν Λάντεν). Και τώρα μόνο η πυραυλική άμυνα θα απορροφήσει 8 δισ. δολάρια. Συνολικά, ο τζίρος των πολεμικών βιομηχανιών θα αυξηθεί στις ΗΠΑ κατά 40-60%. Αντίστοιχα, ο υπουργός Εξωτερικών της Ισπανίας ζητάει αύξηση των στρατιωτικών δαπανών, ενώ ο άλλος συνάδελφός του δηλώνει ότι πρέπει να πειστούν οι λαοί να δεχθούν την αύξηση των στρατιωτικών δαπανών. Και όλα αυτά, όταν μισό δισεκατομμύριο παιδιά ζουν με λιγότερο από 1 δολάριο την ημέρα, ενώ 5 εκατομμύρια κάτω των 5 ετών πεθαίνουν το χρόνο από την πείνα και τις ασθένειες.

Τέλος, νέα φοικαλέα όπλα κατασκευάζονται και δοκιμάζονται στα πεδία των μαχών (πύραυλοι με απεμπλουτισμένο ουράνιο, χημικές βόμβες με το θανατηφόρο αέριο VX, βόμβες που «σκάνε» σε τρεις φάσεις, δεσμίδες λέιζερ που τυφλώνουν, όπλα με καυστικά

οξεία, με ουσίες που επηρεάζουν τον εγκέφαλο και επιφέρουν το θάνατο κ.λπ. κ.λπ.). Αντίστοιχα, στον κόσμο της Νέας Τάξης ανθεί το εμπόριο των όπλων – 1 τρισ. δολάρια το χρόνο ο «κύκλος εργασιών», με τις ΗΠΑ να κατέχουν το 48% της αγοράς και να ακολουθούν η Αγγλία, η Ρωσία, η Κίνα και η Γαλλία. Αγοραστές: πριν απ' όλα οι χώρες με τις εξαθλιωμένες μάζες: Τουρκία, Ινδία, Αίγυπτος. Ο «Τρίτος Κόσμος» δαπανά 125 δισ. δολάρια για όπλα, όταν μόλις το 10% θα αρκούσε για να εξασφαλιστεί αποτελεσματική ιατρική περίθαλψη των λαών, που αποδεκατίζει το έιτζ και άλλες, παλαιές και νέες, ασθένειες.

Ο καπιταλισμός ήταν πάντα συνδεδεμένος με τον πόλεμο. Γεννούσε πολέμους και τρεφόταν από τους πολέμους. Στη σημερινή φάση του, με τα πρωτοφανή όπλα που διαθέτει, μπορεί να οδηγήσει, εξαιτίας των αζεπέραστων αντινομιών του, στην καταστροφή της ανθρωπότητας. Ελπίδα: η αφύπνιση των λαών.

Σημείωση: Για πιο λεπτομερειακή διαπραγμάτευση, βλ. Ε. Μπιτσάκης, *Οιτοπία* 17 (1995) και *Οιτοπία* 46 (2001). Επίσης, Α. Θεοφίλου - Ε. Μπιτσάκης, *Οιτοπία* 49 (2002).